

CREACIÓ I APLICACIÓ D'UN SISTEMA D'INDICADORS DE TURISME PER A LA GESTIÓ SOSTENIBLE DE LES DESTINACIONS DE LA PROVÍNCIA DE BARCELONA

- PRESENTACIÓ -

1a Edició (2015)

En col·laboració de:

CREACIÓ I APLICACIÓ D'UN SISTEMA D'INDICADORS DE TURISME PER A LA GESTIÓ SOSTENIBLE DE LES DESTINACIONS DE LA PROVÍNCIA DE BARCELONA

I.- MARC INSTITUCIONAL I CIENTÍFIC

Els materials que es presenten constitueixen el resultat del Projecte de **“Creació i aplicació d'un sistema d'indicadors de turisme per a la gestió sostenible de les destinacions de la província de Barcelona”**, que ha estat l'objecte del Conveni de col·laboració entre la Universitat de Barcelona (UB), la Fundació Bosch i Gimpera i la Diputació de Barcelona (DIBA), signat el mes de desembre de 2013, en el marc de relació entre el Laboratori de Turisme de l'Oficina Tècnica de Turisme (DIBA) i el Grup de Recerca Consolidat d'Anàlisi Territorial i Desenvolupament Regional (ANTERRIT) (UB).

El Projecte ha estat realitzat per investigadors del Grup ANTERRIT que, en aquesta ocasió, ha vist incrementada la seva potencialitat per la col·laboració en el Projecte de l'Escola Universitària d'Hoteleria i Turisme CETT-UB. A més, ha comptat amb personal tècnic extern que ha dut a terme tasques de recollida i tractament de la informació.

Equip:

Francesc López Palomeque (Coordinació i Direcció científica)
Anna Torres Delgado (Direcció tècnica)
Berezi Elorrieta Sanz
Oriol López Giribet

Els resultats del Projecte comprèn els següents documents (que són els que es lliuren):

0. PRESENTACIÓ
1. BASE DADES (Excel)
2. INDICADORS DESAGREGATS (33 arxius Excel, un per a cada indicador)
3. INFORMES DESTINACIONS
 - 3.1. INFORMES MUNICIPIS (25 informes)
 - 3.2. INFORMES COMARQUES (10 informes)
4. INFORME ISOST (ÍNDEX DE SOSTENIBILITAT TURÍSTICA)
5. INFORME SEIT (SISTEMA ESUROPEU D'INDICADORS TURÍSTICS)

II.- LA CREACIÓ DEL SISTEMA D'INDICADORS DE TURISME (SIT)

Una vegada finalitzat el període de realització del projecte, i seguint les pautes formulades a l'Annex del Conveni, els resultats obtinguts constitueixen un Sistema d'Indicadors de Turisme. S'ha construït una estructura estadística que comprèn un conjunt d'indicadors relacionats, a partir d'una conceptualització i el seguiment d'una metodologia. La informació correspon a un conjunt de municipis i comarques de la província de Barcelona (mostra), i a través del tractament de les dades s'han calculat uns indicadors (indicadors de l'ISOST i indicadors del SEIT) i uns valors síntesi (índex i subíndex ISOST). En el punt anterior s'han relacionat els documents que conformen el conjunt de tota la informació i els resultats del Projecte.

Convé avançar, tal com es preveia en la formulació del projecte, que s'aporten diversos informes: un informe per a cadascun dels municipis i comarques que han conformat la mostra, un informe ISOST i un informe SEIT. A més de

CREACIÓ I APLICACIÓ D'UN SISTEMA D'INDICADORS DE TURISME PER A LA GESTIÓ SOSTENIBLE DE LES DESTINACIONS DE LA PROVÍNCIA DE BARCELONA

les dades, l'anàlisi i la valoració específica de cada cas, els informes comprenen una informació bàsica, però suficient, sobre la metodologia emprada, la mostra de casos i, a més, un glossari per tal de poder interpretar cada informe independentment de tot el conjunt de materials que composen aquest projecte. No obstant això, interessa recollir en aquesta Presentació dels resultats del Projecte les referències bàsiques del seu planejament que han permès, finalment, crear el Sistema d'Indicadors de Turisme per a la gestió sostenible de les destinacions de la província de Barcelona.

II.1. Els objectius

Amb la creació d'un sistema d'indicadors de turisme per a la gestió sostenible de les destinacions de la província de Barcelona i elaboració d'un protocol d'implementació es dota la institució (DIBA) d'una eina útil per millorar l'eficiència dels processos de gestió territorial (local i comarcal) del turisme.

Els resultats han permès identificar disfuncions respecte a la sostenibilitat turística, i han permès determinar orientacions i mesures per traslladar als processos específics de presa de decisions en empreses i institucions, i així poder progressar en la gestió de les destinacions turístiques.

La realització del Projecte i la seva implementació suposa:

1. Aportar una anàlisi de la realitat territorial-turística de les destinacions del territori de la província de Barcelona.
2. Aportar una caracterització específica de les destinacions turístiques considerant els principis de sostenibilitat.
3. Generar coneixement per fonamentar i afavorir la presa de decisions en la gestió del turisme per a la millora de la sostenibilitat en les destinacions turístiques i en les empreses que desenvolupen la seva activitat.
4. Poder dotar-se d'una eina (instruments articulats) orientada a la gestió sostenible de destinacions turístiques.
5. Disposar d'una eina estructural, amb continuïtat en el temps, la implementació requereix el seu ús continuat i una actualització periòdica per ser eficaç en l'objectiu d'aconseguir que les destinacions turístiques siguin sostenibles i mantinguin aquesta condició en el futur.

II.2. La proposta metodològica

El Sistema d'Indicadors de Turisme (SIT) per a la gestió sostenible de les destinacions de la província de Barcelona comprèn, bàsicament, tres instruments específics articulats:

- a) Una Base de Dades d'Indicadors de Turisme
- b) Un índex agregat: Índex de Sostenibilitat Turística (ISOST)
- c) El Sistema Europeu d'Indicadors de Turisme (SEIT)

Figura 1. Instruments del Sistema d'Indicadors de Turisme (SIT).

CREACIÓ I APLICACIÓ D'UN SISTEMA D'INDICADORS DE TURISME PER A LA GESTIÓ SOSTENIBLE DE LES DESTINACIONS DE LA PROVÍNCIA DE BARCELONA

a) Base de Dades d'Indicadors de Turisme. Constitueix una Base de Dades per a l'avaluació de la sostenibilitat turística a escala municipal i comarcal que ha permès disposar d'informació específica i sistematitzada (formalitzada com a indicadors per a la gestió sostenible del turisme), i ha permès en aquesta ocasió (i en el futur) l'anàlisi comparada entre casos (un conjunt de destinacions) i l'anàlisi evolutiu d'un mateix municipi-destinació o comarca-destinació. La Base de Dades d'Indicadors de Turisme comprèn una selecció d'indicadors per avaluar la sostenibilitat turística en les seves tres dimensions: dimensió econòmica, dimensió social i dimensió ambiental. No obstant això, també comprèn informació sobre altres indicadors i variables que permeten caracteritzar les destinacions i els processos de gestió (per exemple, informació sobre la gestió pública de les destinacions, evolució dels indicadors turístic-empresarials de referència, etc.). (La Base de Dades es presenta en arxiu Excel).

b) Un índex agregat: Índex de Sostenibilitat Turística (ISOST). L'aplicació i adaptació del Mètode ISOST en aquest Projecte ha permès crear l'Índex de Sostenibilitat Turística (ISOST) i s'ha aconseguit una interpretació integrada dels resultats i una valoració global de la sostenibilitat turística per a cada destinació (municipi i/o comarca). El càlcul suposa obtenir un resum estadístic (una dada síntesi) en forma de valor únic i simplificat sobre la sostenibilitat turística a escala municipal i/o comarcal. El ISOST és un índex agregat i, per tant, dóna un valor afegit i sintètic del grau de sostenibilitat d'una destinació en comparació amb altres, en un determinat univers de destinacions. (A la Taula 1 es pot observar la relació dels 12 indicadors seleccionats per a la creació d'Índex de Sostenibilitat Turística- ISOST). A l'Informe general ISOST i als informes específics dels 25 municipis s'explica amb detall la metodologia per calcular els subíndexs i l'Índex ISOST.

c.- El Sistema Europeu d'Indicadors de Turisme (SEIT). La creació per part de la Comissió Europea del Sistema Europeu d'indicadors Turístics per Destinacions Sostenibles (a la Taula 1 es pot observar relació dels 27 indicadors principals del SEIT d'aplicació a aquests projecte) té com a objectiu el disposar d'una eina per a implementar i aportar dades per a la gestió de les destinacions (per a la presa de decisions). S'orienta explícitament a la gestió i es formalitza/materialitza en un programa-aplicació informàtica. De les característiques del SEIT destaquen, d'una banda, la importància que es dóna, s'atorga i tenen els actors i el Grup de Treball de les Parts Interessades, en tot el model i en cadascuna de les fases (Selecció i recollida de dades ; Implementació de les dades; Interpretació de les dades i identificació de problemes; Definició de les accions a dur a terme i, finalment, Execució de les accions). I, per altra banda, la importància que es dóna al Coordinador local de la destinació.

Un cop descrites les característiques bàsiques dels tres instruments específics que articulats conformen el Sistema d'Indicadors en Turisme (SIT), interessa abordar el tema de l'univers de la investigació, és a dir l'àmbit territorial de referència, l'escala d'anàlisi i aplicació del SIT i les unitats territorials i polític-administratives identificades i seleccionades com a "destinacions turístiques".

Als efectes d'aquest Projecte, les "destinacions turístiques" objecte d'estudi i aplicació del Sistema d'Indicadors de Turisme són en total 35: les 10 comarques de la província, sense comptar el Barcelonès, per la seva especificitat; els 11 municipis capitals de comarca (incloent els municipis de Sabadell i Terrassa del Vallès Occidental, per la seva bicapitalitat) i altres 15 municipis (a la Taula 3 es pot observar la relació dels municipis i comarques que formen la mostra d'estudis, i en diverses columnes algunes dades significatives). Els municipis que conformen la mostra són representatius de diferents entorns geogràfics (litoral, interior, muntanya), la qual cosa explica la heterogeneïtat de la mostra. A més, es van afegir els deu municipis capitals de comarca, fet que accentua la heterogeneïtat. Els contrastos entre municipis es pot observar en la Taula 3, que posa de manifest l'amplitud entre valors de diversos indicadors.

CREACIÓ I APLICACIÓ D'UN SISTEMA D'INDICADORS DE TURISME PER A LA GESTIÓ SOSTENIBLE DE LES DESTINACIONS DE LA PROVÍNCIA DE BARCELONA

Taula 1. Indicadors seleccionats per a la creació de l'Índex de Sostenibilitat Turística (ISOST) i indicadors d'aplicació al projecte.
(Indicadors finalitzats i indicadors eliminats)

INDICADOR		Finalitzat	Eliminat
INDEX DE SOSTENIBILITAT TURÍSTICA (ISOST)			
Dimensió sociocultural			
1	Població turística	x	
2	Diversificació dels atractius i recursos turístics	x	
3	Productes turístics aptes per a discapacitats	x	
Dimensió econòmica			
4	Estacionalitat de l'oferta turística	x	
5	Presència de segones residències	x	
6	Despesa diària per turista (allotjament, aliments i begudes, altres serveis)	x	
Dimensió ambiental			
7	Consum d'energia	x	
8	Consum d'aigua		x
9	Generació de residus	x	
10	Distribució dels usos del sòl	x	
11	Espais i establiments turístics certificats ambientalment	x	
12	Disponibilitat d'una estratègia/pla d'acció de turisme sostenible	x	

INDICADOR		Finalitzat	Eliminat
EUROPEAN TOURISM INDICATOR SYSTEM			
Secció A: Indicadors de gestió de destinacions			
13	Percentatge de destinacions amb una estratègia/pla d'acció de turisme sostenible, amb un seguiment acordat, i el control del desenvolupament i avaluació	x	
14	Percentatge d'empreses/establiments turístics en la destinació amb una certificació voluntària/etiquetatge de mesures ambientals/qualitat i/o RSE	x	
15	Percentatge de visitants satisfets amb la seva experiència general en la destinació	x	
16	Percentatge de visitants coneixedors dels esforços de la destinació en sostenibilitat	x	
Secció B: Indicadors de valor econòmic			
17	Núm. de pernoctacions de turistes per mes	x	
18	Despesa diària per turista (allotjament, aliments i begudes, altres serveis)	x	
19	Estada mitjana dels turistes (nits)	x	
20	Taxa d'ocupació en allotjaments turístics comercialitzables al mes		x
21	Percentatge d'ocupació en el sector turístic respecte el total d'ocupació	x	
22	Percentatge d'empreses turístiques inspeccionades per la seguretat contra incendis en l'últim any		x
23	Percentatge d'empreses turístiques que prenen mesures per adquirir béns i serveis locals, sostenibles i justos		x
Secció C: Indicadors d'impacte social i cultural			
24	Núm. de turistes per cada 100 habitants	x	
25	Percentatge d'homes i dones ocupats en el sector turístic	x	
26	Percentatge d'allotjament comercial amb habitacions adaptades per a persones amb discapacitat i/o que participin en programes d'accessibilitat	x	
27	Percentatge d'atractius per visitants que siguin accessibles a persones amb discapacitat i/o participació en programes d'accessibilitat	x	
28	Percentatge de destinacions amb política o pla que protegeixi el patrimoni cultural	x	

CREACIÓ I APLICACIÓ D'UN SISTEMA D'INDICADORS DE TURISME PER A LA GESTIÓ SOSTENIBLE DE LES DESTINACIONS DE LA PROVÍNCIA DE BARCELONA

INDICADOR (cont.)		Finalitzat	Eliminat
EUROPEAN TOURISM INDICATOR SYSTEM			
Secció D: Indicadors d'impacte ambiental			
29	Percentatge de turistes i visitants d'un dia segons mitjans de transport per arribar a la destinació (públic/privat i tipus)	x	
30	Mitjana de viatge (km) dels turistes cap i des de casa o des de la destinació anterior a la destinació actual	x	
31	Percentatge d'empreses turístiques que participen en programes de mitigació del canvi climàtic (compensació de CO2, reducció de consum) i respostes i accions d'adaptació		x
32	Volum de residus generats (Kg per habitant per any o per mes)	x	
33	Volum de residus reciclats (per cent o per habitant per any)	x	
34	Percentatge d'aigües residuals tractades com a mínim a nivell secundari abans de la descàrrega	x	
35	Consum d'aigua per turista i nit en comparació amb consum general d'aigua de la població per persona i nit		x
36	Consum d'energia per turista i nit en comparació amb consum general d'energia de la població per persona i nit		x
37	Percentatge de destinació protegida (km2)	x	
38	La destinació compta amb polítiques que requereixen de les empreses turístiques per minimitzar la llum i la contaminació acústica	x	
39	Nivell de contaminació per 100 ml (coliformes fecals, Campylobacter)	x	
40	Taxa turística	x	

II.3. Fases del projecte

Del propi títol del Projecte, *Creació i aplicació d'un sistema d'indicadors de turisme per a la gestió sostenible de les destinacions de la província de Barcelona*, es dedueix que el mateix preveu dos processos diferenciats, encara que vinculats entre si per tal d'aconseguir l'objectiu últim: la gestió sostenible present i futura de les destinacions turístiques. Els dos processos són, d'una banda, el de creació de l'eina, és a dir el disseny i construcció del SIT (que és el procés realitzat fins ara i del que es presenten els resultats); i, d'altra banda, el procés de la seva implementació o aplicació del sistema d'indicadors com a eina. Aquests dos processos es formalitzen conceptualment en dos períodes: un primer període de disseny i creació (la durada s'ha estimada en 13 mesos ha durat finalment 16 mesos) i un segon període d'implementació, immediatament després del primer i de continuïtat en el temps. Tal com es recull en els objectius del Projecte, es pretén disposar d'una eina estructural i la seva implementació requereix el seu ús continuat i una actualització periòdica per ser eficaç en l'objectiu d'aconseguir que les destinacions turístiques siguin sostenibles i mantinguin aquesta condició en el futur (les cinc fases del primer procés apareixen recollides en la Taula 2).

Taula 2. Fases del Projecte.

FASE I.- DETERMINACIÓ DEL MARC CONCEPTUAL I OPERATIU
 FASE II.- DISSENY D'UN SISTEMA D'INDICADORS I RECOLLIDA INICIAL DE DADES
 FASE III.- SISTEMATITZACIÓ D'INFORMACIÓ QUALITATIVA I TRACTAMENT DEL SISTEMA D'INDICADORS
 FASE IV.- IMPLEMENTACIÓ DELS INSTRUMENTS ESPECÍFICS
 FASE V.- AVALUACIÓ DE RESULTATS I PROPOSTES D'ACCIONS

CREACIÓ I APLICACIÓ D'UN SISTEMA D'INDICADORS DE TURISME PER A LA GESTIÓ SOSTENIBLE DE LES DESTINACIONS DE LA PROVÍNCIA DE BARCELONA

Taula 3. Dades bàsiques de les destinacions (selecció).

Destinació	Superfície destinació (ha)	Població censada, 2011	PIB (Milions d'euros), 2010	PIB/habitant (Milions d'euros), 2010	Places d'allotjament turístic*, 2014	% població ocupada en turisme, 2010	Turistes/100 habitants, 2013
Badalona	2.120	219.708	4.054,40	18,60	528	5,05	24
Berga	2.260	16.609	404,40	23,70	2.198	8,59	132
Caldes de Montbui	3.740	17.156	369,30	21,90	858	7,09	168
Calella	800	18.469	373,30	20,20	13.278	13,87	1.250
Cardona	6.670	5.006	87,50	17,30	421	7,85	283
Castellar de n'Hug	4.710	166	-	-	135	17,14	813
Castelldefels	1.290	63.077	993,60	16,10	3.989	14,57	304
Granollers	1.490	59.753	2.397,10	40,60	1.209	5,25	68
Igualada	810	38.978	1.122,40	28,90	311	4,50	27
La Garriga	1.880	15.586	338,60	22,60	254	6,04	55
Malgrat de Mar	880	18.429	354,10	19,30	10.475	9,91	979
Manresa	4.160	76.170	1.897,40	25,20	561	4,88	25
Mataró	2.250	124.099	2.693,00	22,10	1.372	6,32	31
Pineda de Mar	1.070	26.157	445,40	17,30	7.033	14,36	461
Rupit i Pruit	4.780	295	-	-	371	32,41	4.236
Sabadell	3.780	207.649	4.681,80	23,00	1.249	6,05	20
Sant Cugat del Vallès	4.820	86.108	2.440,60	30,10	1.024	7,16	40
Sant Feliu de Llobregat	1.180	43.769	964,10	22,70	49	4,32	3
Sant Sadurní d'Anoia	1.900	12.603	403,80	32,80	44	5,19	10
Santa Susanna	1.260	3.325	-	-	12.726	48,28	6.553
Sitges	4.380	29.140	656,50	23,60	6.999	23,03	337
Terrassa	7.020	215.055	4.750,50	22,70	1.043	4,47	46
Vic	3.060	41.647	1.414,30	34,90	402	5,06	33
Vilafranca del Penedès	1.960	38.929	1.078,30	28,00	372	5,92	27
Vilanova i la Geltrú	3.400	66.275	1.408,80	21,60	5.438	8,32	114
Alt Penedès	5.927.000	106.242	3.156,30	30,00	1.310	5,02	35
Anoia	8.663.000	118.467	2.549,90	21,80	1.187	5,05	34
Bages	12.991.000	185.718	4.326,50	23,70	2.420	4,90	44
Baix Llobregat	4.860.000	808.644	21.808,00	27,60	12.852	6,82	69
Berguedà	11.852.000	40.555	935,80	22,60	10.488	8,76	259
Garraf	1.851.000	146.609	2.715,30	19,00	13.982	11,51	134
Maresme	3.985.000	437.431	8.272,10	19,30	51.950	8,36	205
Osona	12.602.000	155.069	4.099,70	26,80	6.405	4,70	138
Vallès Occidental	5.831.000	898.921	23.198,10	26,50	6.070	4,82	19
Vallès Oriental	8.510.000	402.989	11.029,10	28,10	6.844	4,75	48

* Inclou Hotels, càmpings i establiments de turisme rural

CREACIÓ I APLICACIÓ D'UN SISTEMA D'INDICADORS DE TURISME PER A LA GESTIÓ SOSTENIBLE DE LES DESTINACIONS DE LA PROVÍNCIA DE BARCELONA

II.4. El treball realitzat i els resultats

El treball dut a terme s'ha organitzat en cinc fases, d'acord amb el plantejament inicial del Projecte, que han seguit l'ordre planificat de temps previst, si bé el termini final s'ha prorrogat tres mesos. Les tasques desenvolupades han estat les següents: disseny del sistema d'indicadors, recollida de dades quantitatives i qualitatives, així com la realització d'entrevistes amb gestors turístics, càlcul dels indicadors i índexs, i finalment avaluació dels resultats i confecció i redacció del informes específics per cada destinació i dels informes generals de l'ISOST i del SEIT. Els resultats específics és a la Bases de Dades, als arxius sobre els indicadors desagregats (33 indicadors), als Informes de destinacions (25 municipis i 10 comarques) i els dos informes generals sobre l'ISOST i el SEIT.

Del treball dut a terme interessa mencionar els aspectes següents:

- Elaboració de les enquestes per a empresaris turístics. D'acord amb la metodologia plantejada en el projecte, es va dur a terme el qüestionari online, amb un conjunt de preguntes que havien de permetre obtenir informació ex-novo sobre els negocis turístics. La província de Barcelona disposa de més de 1.800 establiments d'allotjament turístic reglat, de manera que davant la impossibilitat de enquestar presencialment a aquesta mostra es va optat per enviar un formulari on-line. L'enquesta es va enviar des de la Universitat de Barcelona, però també a través del Gremi d'Hoteleria de Barcelona i del Cercle de Turisme de la Diputació de Barcelona, i malgrat tot ha registrat un baix nivell de resposta. Aproximadament un 10% dels establiments ha respost, i d'aquests no tots es situaven en les destinacions d'estudi, de manera que l'índex de resposta i conseqüentment la representativitat de la informació és baixa.
- Relació amb els gestors de les destinacions. D'acord amb la metodologia plantejada en el projecte la relació s'ha realitzat a dos nivells: un inicial amb el què s'ha establert un primer contacte a través d'un e-mail, sol·licitant resoldre alguns dubtes sobre informació recopilada o demanant alguna dada addicional; i un segon contacte presencial a través d'una reunió específica, una entrevista. S'han fet en total 35 entrevistes a representants de les destinacions (tècnics de turisme o àrees afins, regidors, entre altres perfils d'ajuntaments, consells comarcals, agències de desenvolupament i ens similars). L'Equip d'investigadors fa constar l'agraïment per la col·laboració i ajuda rebuda en cada cas.
- Les limitacions de les fonts d'informació. Cal mencionar algunes dificultats metodològiques, que en bona part obeeixen a la complexitat del procés (diversitat d'actors) i les limitacions dels centres de dades i del propi sistema estadístic del país. Els indicadors escollits que conformen el SIT comprenen diverses variables de la qual no sempre estan recollits sistemàticament pels corresponents organismes o bé no estan subjectes a disponibilitat pública. D'aquesta valoració es desprèn que els resultats d'alguns indicadors seran incomplets i podran ser revisats. També s'ha observat inicialment un baix nivell de resposta dels actors (empresaris, gestors públics) en el procés d'aportació d'informació, fet que ha requerit recórrer a diverses estratègies per assolir un llinar mínim de dades. No obstant això, es pot afirmar com a conclusió d'aquest balanç provisional que això no afecta la coherència del disseny del SIT ni als resultats globals que han de permetre realitzar l'última fase del Projecte, és a dir, la redacció dels informes de destinacions.
- Sobre el contingut dels Informes. A més de les dades, l'anàlisi i la valoració específica de cada cas, els informes comprenen una informació bàsica, però suficient, sobre la metodologia emprada, la mostra de casos i, a més, un glossari per tal de poder interpretar cada informe independentment de tot el conjunt de materials que componen aquest projecte. Els continguts explícits de cada informe són:

CREACIÓ I APLICACIÓ D'UN SISTEMA D'INDICADORS DE TURISME PER A LA GESTIÓ SOSTENIBLE DE LES DESTINACIONS DE LA PROVÍNCIA DE BARCELONA

- ◆ En què consisteix el projecte?
 - ◆ Els instruments (explicació de l'ISOST i del SEIT)
 - ◆ Resultats ISOST
 - ◆ Resultats SEIT
 - ◆ Anàlisi
 - ◆ Recomanacions
 - ◆ Annex (amb metodologia i glossari)
-
- Europa i la iniciativa del SEIT. A la descripció esquemàtica del procés de desenvolupament del Projecte, realitzada en el punt anterior, cal afegir la relació del projecte amb la iniciativa de la Comissió Europea sobre destinacions sostenibles. Des de febrer de 2014, la Diputació de Barcelona participa en el segon grup pilot de la iniciativa europea d'aplicació del "Sistema Europeu d'Indicadors Turístics per a la Gestió Sostenible de les Destinacions" (SEIT), impulsada per la Comissió Europea (CE). El principal objectiu d'aquesta iniciativa és el de contribuir a millorar la gestió sostenible de les destinacions turístiques proporcionant una eina útil i d'ús senzill. Això ha de permetre a les parts interessades mesurar i controlar els seus processos de gestió de la sostenibilitat així com compartir i confrontar els seus progressos i resultats futurs i sotmetre'ls a una avaluació comparativa. El principi bàsic del SEIT és que la responsabilitat, l'apropiació i la presa de decisions relatives a la destinació es comparteixin. La iniciativa, posada en marxa a l'abril del 2013, es troba en fase experimental. El primer grup de destinacions participants com a prova pilot va acabar la seva primera etapa d'implantació a l'abril de 2014 i ja disposen dels primers resultats. El segon grup pilot, d'un total de tres grups pilot previstos fins al 2015, és en el qual participa la Diputació de Barcelona juntament amb les 35 destinacions en què s'implementa el SEIT. En total són 106 ens turístics europeus regionals, provincials i d'àmbit local els que participen en aquesta iniciativa.
 - Comissió de Seguiment. El Conveni es va contemplar una Comissió de Seguiment del projecte, i cal fer constar que al llarg de la realització del projecte s'ha reunit cinc vegades.
 - Difusió dels resultats. Així mateix, en el conveni es va contemplar realitzar accions de difusió dels resultats del projecte per tal d'aconseguir transferència de resultats, tant a les institucions com a la comunitat científica. Al llarg de la seva realització s'han fet accions tant a l'àmbit científic com a l'àmbit institucional.

III.- L'APLICACIÓ DEL SISTEMA D'INDICADORS DE TURISME (SIT): REPTES

Ja s'ha fet esment a què el Projecte sobre la **Creació i aplicació d'un sistema d'indicadors de turisme per a la gestió sostenible de les destinacions de la província de Barcelona** comprèn dos processos diferenciats, i que els resultats que es presenten són la resposta al primer procés: la creació de l'eina, és a dir el disseny i construcció del SIT (que és el procés realitzat fins ara i del que es presenten els resultats). Restava pendent el segon procés, el de la implementació del sistema d'indicadors com a eina i el seu manteniment en el temps, el seu ús continuat, com qualsevol altre eina de gestió. Aquest fet i la valoració de conjunt derivada dels resultats del projecte (en la part que correspon al primer procés) condueixen a formular dos reflexions i propostes, dos reptes pel que representen:

De projecte a eina: el repte de la continuïtat

Els materials que es presenten són el resultat d'una recerca concreta, d'un projecte sobre la sostenibilitat de les

CREACIÓ I APLICACIÓ D'UN SISTEMA D'INDICADORS DE TURISME PER A LA GESTIÓ SOSTENIBLE DE LES DESTINACIONS DE LA PROVÍNCIA DE BARCELONA

destinacions, una radiografia de les destinacions turístiques en un moment determinat. Uns materials de suport a la DIBA per ajudar a la gestió territorial del turisme. Uns materials per a les destinacions. Una eina per a les destinacions? A curt termini poques destinacions podran adoptar el SIT (ISOST i SEIT) en la seva amplitud, per limitació de recursos humans, per existència d'altres prioritats o per altre motius. En qualsevol cas, per optimitzar l'aprofitament de les aportacions d'aquest Projecte (del seu primer lliurament) caldrà un acompanyament i ajuda de la DIBA.

Les destinacions rebran la transferència inicial dels corresponents informes, en cada cas, amb informació dels resultats. Però a més, es necessita l'acompanyament en la interpretació i orientació sobre les accions susceptibles de ser implementades, serà necessària molta pedagogia orientada a la acceptació dels principis de la sostenibilitat turística de les destinacions com a la comprensió dels resultats dels informes per a cada destinació, la motivació reaccionar i per adoptar les respostes més adients.

Lligat amb el punt anterior i amb els arguments i objectius que fonamenten el Conveni UB-DIBA, si es disposa d'una eina de gestió caldrà mantenir oberta i dinàmica la Base de Dades i fer el càlcul dels indicadors i de l'índex ISOST periòdicament. Amb una periodicitat realista i que permeti que les noves dades a recollir i tractar permetin detectar els efectes de les mesures que s'hagin implementat a partir dels primers informes.

La bondat del SIT com a eina de gestió sostenible aplicada als destinacions turístiques de la província de Barcelona es verificarà en el període d'implementació a partir de 2015, i en el feedback que suposarà la realització periòdica del càlcul del ISOST i l'obtenció de nous valors del SEIT com evidències dels canvis provocats per l'execució de les mesures proposades contingudes en els informes.

D'una mostra a l'univers de destinacions turístiques de Barcelona i Catalunya.

La creació del SIT s'ha fet sobre una mostra de 25 municipis i 10 comarques de la província de Barcelona. Els resultats obtinguts avalen la idoneïtat de la mostra i la bondat de la metodologia. Això porta, essent coherent amb la valoració positiva dels procediments i dels resultats obtinguts i amb la necessitat d'una gestió sostenible de les destinacions turístiques a fer una doble proposta per avançar en aquesta direcció: a) crear i aplicar un Sistema d'indicadors de Turisme per al conjunt de destinacions turístiques de la província de Barcelona i b) crear i aplicar un Sistema d'indicadors de Turisme per al conjunt de destinacions turístiques de Catalunya. En els dos casos, un objectiu específic seria el càlcul de l'índex de Sostenibilitat Turística (ISOST) i la seva publicació periòdica com a un indicador sintètic de referència de suport a la gestió del turisme. En el cas de l'àmbit del conjunt de Catalunya el procés –totes les seves parts– hauria de ser recolzat o promogut per l'ens que correspongui de l'administració catalana, en col·laboració amb les administracions locals (diputacions, municipis).